

ROMANTİK BİR VİYANA YAZI (1993)

ADALET AĞAOĞLU (1929 – 2020)

Genel Bakış

Ağaoğlu'nun kaleme almış olduğu sekizinci roman olan *Romantik Bir Viyana Yazı* 1993 yılında yayımlanmıştır. Toplamda yedi kısımdan oluşan eserin bölüm başlıkları şu şekildedir: “Anahtar Deliği”, “Süpürge Çöpü”, “Tarih Dersleri”, “Hayatın Kumarı”, “Geçmişin Kokusu”, “Rüzgarın Nişanlısı” ve “Öte/Yan”. Eser; belirli bir olay örgüsünden ziyade, yazar ve Kamil Kaya gibi karakterlerin bilinç akışlarından, yani düşüncelerinden, meydana gelmektedir. Bundan dolayı söz konusu edilen yazınsal eserde olay temelli değil düşünce temelli bir anlatı hakimdir. “Bir anlamda “arkeolojik kazı” çalışmasını andıran *Romantik Bir Viyana Yazı*, gerek tarihin esrarlı yapısını gerekse bu esrarlı havada savrulan ve tarihin gizemine kapılan insanların içe dönük psikolojilerini yansıtmaya açısından ayrıcalıklı bir yapıt olduğunu gösterir” (Eronat 2004, 272). Adalet Ağaoğlu'nun *Romantik Bir Viyana Yazı* adlı romanı 1996 yılında Aydın Doğan Vakfı tarafından son beş yılın en iyi roman ödülüne layık görülür. Eserin başkarakteri olan Kamil Kaya tarih öğretmenidir ve toplumu oluşturan derin anlamların tarih bilimiyle ortaya çıkarılabileceğine inanmaktadır. Aynı zamanda edebiyata karşı da büyük bir hayranlık duyan Kamil Kaya, edebiyat sanatı sayesinde insanın derin anlamlarının su yüzüne çıkarılabileceğini düşünür. Tarih ve edebiyat gibi alanlarla yakından ilgilenen Kamil Kaya, emeklilik döneminde Viyana'ya yaptığı bir seyahat sonucunda insanlıkla ve kendisiyle hesaplaşır. Anlatı boyunca birçok tarihsel olaya ve kişiye göndermelerde bulunulur. Bu sayede başkarakterin sahip olduğu psikolojik durum hakkında daha bütüncül ve tutarlı anlamlar çıkarılabilir.

Özet

Yeğenleriyle birlikte Londra'daki Hyde-Park'ta gezinmekte olan yazar kruvaze ceket giymiş olan bir kişiyi takip etmeye başlar. Gördüğünü sandığı kişi aslında kendisinin bir yansıması gibidir. Hayatı boyunca barok sanatına hayranlık duymuş olan yazar kruvaze ceketli adamın Viyana'ya gittiğini düşünerek oraya gider. Yirmi yılı aşkın bir süre Anadolu'nun çeşitli kentlerinde tarih öğretmenliği yapmış olan Kamil Kaya Viyana'yı ve barok sanatını takıntı haline getirmiştir. Tarihin toplumların, sanatınsa insanların derin anlamlarını su yüzüne çıkardığına inanmaktadır. Öğrencileriyle samimi ilişkiler kurar, onlara tarihi ve edebiyatı sevdirmek için çok çalışır ve elinden geldiğince onların her sorunuyla ilgilenir. Okuduğu kitaplar ve sahip olduğu düşünceler nedeniyle birkaç defa görevinden azledilir. Fakat her seferinde görevine geri dönmeyi başarır ve en sonunda emekli olur. Öğretmenlik kariyeri boyunca daima Viyana'nın hayalini kurmuş ve oranın tarihini anlatmış olan Kamil Kaya, kendi kabuğunu kıramamış olduğundan ve maddi sıkıntılardan dolayı bir türlü Viyana'ya gitmeyi başaramamıştır. Eski öğrencilerinden olan Asaf'ın ve öğretmen olarak çalıştığı yıllarda tanışmış olduğu bir öğretmenin daveti üzerine Avrupa seyahatine çıkar. En sonunda katıldığı turdan ayrılıp tek başına Viyana'ya gelir ve Asaf'ın evinde misafir olur. Fakat eski öğrencilerinden olan Yunus'u da kaldığı evde ağırlayan Kamil Kaya, onun bencilliğinden ve düşüncesizliğinden yakınıdır. Aynı okullarda çalıştığı edebiyat öğretmeni olan Nesrin Hanım'la aşk yaşayan Kamil Kaya, Viyana seyahati sırasında Cléa ve Antonia gibi kadınlarla cinsel münasebetler kurar. Fakat yaşadığı bu ilişkileri herkesten gizler. Kamil Kaya Nesrin'e karşı derin bir aşk beslese de zaman içinde çift birbiriyle daha az konuşmaya başlamış ve ilgi alanları değişmiştir. Kızının evlenmesi üzerine Nesrin, entelektüel konulardan ziyade şahsi konular üzerine konuşmaya başlamıştır. Bu durum Kamil Kaya'nın Nesrin'den uzaklaşmasına sebep olmuştur. Hayatı boyunca yalnız yaşamış ve kendi hayal aleminde tıklıp kalmış olan Kamil Kaya'ya “Hayalci Hanım Hoca” lakabı takılmıştır. Kamil Kaya'ya “Hanım” denilmesinin sebebi oldukça hamarat olması ve elinin her işe yatkın olmasındandır. Barok sanatını keşfetmek amacıyla Viyana'ya gelmiş olan Kamil Kaya, gizemli ve puslu düşüncelerin kendine hakim olmasıyla romantliği keşfettiğini fark eder. Sürekli olarak platonik bir aşk beslediği Alma Mahler'in izini sürer ve onu düşünür. Bunun dışında Kamil Kaya Viyana'da yaşamış ya da bulunmuş birçok tarihsel kişiliği de düşünür. Geçmişte şehirde yaşanmış olan veba salgınını, karnavalları, savaşları, kuşatmaları, entrikaları ve aşkları düşünür. İçinde bulunduğu bunalımlı ruh hali nedeniyle ölümü daha sık düşünmeye başlar ve bu

durum onu korkutur. Viyana'daki evine geri dönen Asaf Kamil Kaya'yı orada bulamaz. Kamil Kaya'nın başına kötü bir şey gelmiş olabileceğini düşünen Asaf her yerde öğretmenini arar. Bu arayış sırasında yazarla tanışır ve ona öğretmeniyle ilgili her şeyi anlatır. Yazarla Asaf evi birlikte incelerler ve Kamil Kaya'nın başına ne gelmiş olabileceğini birlikte düşünürler. İki gün sonra Cafe Central'de yeniden buluşmak için sözleşirler. Yazarın aslında kim olduğunu düşünmeye başlayan Asaf onun bakışlarından işkillenir ve onun Kamil Kaya'nın nerede olduğunu bildiğini düşünmeye başlar. Cafe Central'e giden Asaf'ın yanına garson gelir ve ona bir dosya verir. Asaf'a verilen dosya yazar tarafından gönderilmiştir ve dosyanın içinde yer alan bir pusulada öğretmenini bulma konusunda faydalanabileceği bazı bilgilerin yer aldığı yazılıdır.

Kişiler

Kamil Kaya İstanbul doğumlu olan emekli tarih öğretmeni Anadolu'nun çeşitli şehirlerinde yirmi yıl boyunca mesleğini icra etmiştir. Düşünceleri, okuduğu kitaplar ve yalnızlığı sebebiyle birkaç defa sürgün edilmiş ve görevinden azledilmiştir. Öğretmenliğinin yanında tarihsel olaylar üzerine denemeler ve şiirler yazar. Çok fazla düşünen ve yalnız olan karakterin içinde büyüyen gelişen korku duygusu bazı takıntılara sahip olmasına sebep olur. Barok döneme özel bir merakı olan Kamil Kaya, barok bir kent olan Viyana'yı sürekli olarak derslerinde anlatır. Venedik seyahati sırasında satın alıp okuduğu "Sevme Sanatı" adlı eser sayesinde tanıdığı Alma Mahler'in izini sürmek amacıyla Viyana'ya gider ve gittiği mekanlarda onun yaşadığı aşkları zihninde canlandırır. Uzun yıllar kendi kabuğunu kıramamış bir halde Anadolu'nun kırsalında gezinmiş olan Kamil Kaya, Viyana seyahati sırasında kendi benliğinde kendisiyle ve insanlıkla hesaplaşır.

Yazar Gerçek ile hayali birbirine karıştırmış olan yazarın kişiliği hakkında detaylı bilgi verilmemektedir. Küçüklüğünde Ankara'da yaşamış ve kaleme almış olduğu bir eseri Slovakçaya çevrilmiştir. Londra'daki Hyde-Park'ta gördüğü kruvaze ceketli adamın peşine düşerek Viyana'ya gelir ve oldukça sakin bir yer olan ormanlık alandaki bir eve yerleşir. Yeni kitabını yazmaya çalışan yazar kruvaze ceketli adamı düşünür ve onu bulmak ister. Her zaman gittiği bir kır lokantasında Doktor Asaf'la tanışan yazar kruvaze ceketli adamın izini bulur. Kaybolmuş olan Kamil Kaya'nın başına ne gelmiş olabileceğini konuşarak ve iz sürerek anlamaya çalışırlar. Kamil Kaya'nın peşine düşen yazarın eserin sonunda onunla ilgili bir roman yazdığı görülür.

Doktor Asaf Kamil Kaya'nın eski öğrencilerinden biri olan erkek karakter Amerika'da ruhbilimi üzerine eğitim almış kırklı yaşlarında bir ruh doktorudur ve Barbara adında Avusturyalı olan bir çocuk doktoruyla evlidir. Doktor Asaf, profesörü sayesinde Münih'te çalışmaya başlamış ve aynı şehirde yaşamaktadır. Dar gelirli bir ailenin çocuğu olarak zor şartlarda okumuş hatta eğitimi süresince çalışmak zorunda kalmıştır. Kütahya ve Konya illerinde lise eğitimi aldığı dönemlerde Kamil Kaya'nın çok iyiliğini görmüş olan Asaf, öğretmene olan minnet borcunu ödemek amacıyla onu Viyana'ya davet etmiştir. Öğretmenini evinde bulamaması üzerine onu aramaya başlayan Asaf yazarla tanışır. Asaf yazarı tanımaktadır ve eserlerini okumaktadır. Asaf, Kamil Kaya'nın toplumla ve dış dünyayla iletişim kurmasında yardımcı rolü oynar.

Nesrin Hanım Kamil Kaya'yla Konya Lisesi'nde tanışmış olan edebiyat öğretmeni, daha sonraki yıllarda Kamil Kaya'yla birlikte Kütahya Lisesi'nde de çalışmıştır. Edebiyat alanında derin bir bilgi birikimine sahip olan kadın karakter Kamil Kaya'nın hayranlığını kazanır. Eşini çok erken kaybetmiş olan kadın karakterin evlenme çağına gelmiş bir kızı olduğunu görürüz. İlerleyen yıllarda Kamil Kaya ve Nesrin Hanım birlikte olmaya başlamış ve Kamil Kaya ilk cinsel deneyimini Nesrin Hanım'la yaşamıştır. Fakat Kamil Kaya Nesrin Hanım'la entelektüel konular üzerine sohbet etmeyi sevmektedir. İkili birlikte İtalya gezisini planlamış olsalar da Nesrin'in kızının evlenme kararı alması üzerine Nesrin seyahate katılamaz. Nesrin'in, kızına ve gelecekte dünyaya gelecek olan torununa entelektüel konulardan daha fazla önem vermesi üzerine ikilinin arası açılır.

Cléa Viyana'ya seyahat amacıyla gelmiş olan ellili yaşlarındaki Kanadalı kimyager Kamil Kaya'yla tanışır ve onunla cinselliğe dayalı bir ilişki kurar. Kamil Kaya Cléa'yla olan buluşmasını Alma Mahler'le Gropius'un kine benzetir. Cléa'nın Kamil Kaya'yla birlikte olma sebepleri değişiklik arzusu ve Doğulu bir erkekte güven bulma arayışındır. Anlatı boyunca Nesrin Hanım alçakgönüllülüğü ve güvenilirliği temsil ederken Cléa cüretkarlığı ve hovardalığı temsil eder.

Yunus "Bir zamanlar öğrencisi olduğu Kamil Kaya ile samimiyetini, birlikteliğini ortak cinsel yaklaşımlara götüren Yunus, romanda Kamil Kaya'nın aradığı ve kendisine ilham kaynağı olmasını

dilediği atmosferin karanlık yanını simgelemektedir. Kamil Kaya'dan Viyana'ya kendisini zorla davet ettirip hocasının düzenini bozan Yunus, romanda bir anlamda yozlaşmanın sembolü konumundadır. Çıkarıcı, bencil ve medeniyetten uzak tutumunu daha lise çağlarında hissettiren Yunus, ilerleyen yıllarda bu özelliklerini törpüleyememiş ve kendisini geliştirememiştir. (...) Yunus, belirttiği üzere karanlığın, kirliliğin, yüzüzlüğün ve istismarın ismi olarak anılmakta, Viyana'da bir zamanlar yaşanmış olan kaosun, yitkilinin ve kötülüğün boğuk yüzünü yansıtmaktadır" (Eronat 2004, 285-286).

Anlatıda yer alan diğer karakterlerin isimleri şunlardır; Antonia, Barbara, Faruk, Nur, Alma Mahler, Bülent vd.

Öykü

Yazarın Kruvaze Ceketli Adamı Hyde-Park'ta Görmesi Londra'daki Hyde Park'ın önünde bulunan bir caddede iki küçük yeğeniyle ilerleyen yazar, parkta gördüğü kruvaze ceketli adamı ve yaşanan kültürel değişimi düşünmektedir. Rönesans'la birlikte ortaya çıkmış olan barok sanatına karşı derin bir hayranlığı olan yazar, söz konusu edilen sanat akımını adeta takıntı haline getirmiştir. Londra'daki modern mimariyi ve sanatı eleştiren yazar, Viyana'daki barok mimarisine hayrandır. Yazar, Viyana'ya gitmek ve bir anahtar deliğinden Viyana'nın bütün tarihini seyretmek istemektedir. Zira anahtar deliği kapalı kapılar ardındaki sırların görünebileceği tek aralıktır. Düklerin ve lordların yaşadığı dönemleri düşünen yazar, şimdiye nazaran o dönemlerde ırkçılık, milliyetçilik ve sınıf çatışmasının neden yaşanmadığını sorgular. Modern çağda yaşanan kültür karmaşasına tarihi figürleri ve motifleri de karıştırarak mizahi bir gözle bakar. Yazar, Batılı bestekarların Türk bestelerini çaldıklarını düşünür. Ünlü bestekarların Yeşilçam filmleri için müzik yaptıklarını hayal eder. Batılı kadınların Doğulular gibi giyindiklerini ve iki medeniyetin adeta yer değiştirdiğini hayal eder. Viyana'yı kuşatmış olan Osmanlı ordusuna komuta etmiş olan Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın neden başarısız olduğuyla ilgili üstü kapalı fakat ironi dolu bazı eleştiriler getirir. Yazar, kruvaze bir takım giymiş olan Kamil Kaya'yı Hyde-Park'ta görmüş olmasına şaşırmıştır. Zira Kamil Kaya'nın bütün hayatı Anadolu'nun çeşitli illerinde tarih öğretmenliği yaparak geçmiştir. Hayatı boyunca içinde yaşadığı rutinden kurtulmak ve Viyana'yı görmek istemiş olan Kamil Kaya bir şoföre Viyana'nın ve çalıştığı illerin nerelerde olduğunu sorar. Batının klasik sanatı olan barokla Dede Efendi üzerinde durulur.

Yazarın Kültürel Yozlaşması İronik Bir Biçimde Eleştirmesi Daha sonra yazar, geçmişteki imparatorlardan birinin veba sonucunda bir çukur açtırdığını ve onun hastalıktan ölen birisini çukura attırdığını hayal eder. Fakat gece vakitlerinde meyhanede içki içmesinin ardından imparatorun kendi açtırdığı çukura düştüğünü düşünür. Ardından imparatoru çukurdan çıkaran arabacının onun boynuna sarılıp vebayı bitirmek zorunda olduğunu söylediğini düşünür. Kamil Kaya'nın Anadolu'da öğretmenlik yaptığı bütün şehirlerin isimleri "k" harfiyle başlamaktadır. Öğrencilerine öğrettiği şeyler üzerine düşünülürken öğrencilerden birinin katıldığı bir bilgi yarışmasında hangi eşyaları kazandığı üzerinde durulur. Modern çağda yaşanan kültürel yozlaşma ironik olaylar ve olgular aracılığıyla yazar tarafından okura aktarılır. Yazar, yirmi iki yaşlarındayken gitmiş olduğu Viyana'ya özlem duyar ve oraya yeniden gitmek ister. Hamburgerciye giren yazar ve yeğenler yemeklerini yemeye başlarlar. Yazar, restoranda yaşanan keşmekeş ve kültür ikilemi üzerinde durur. Kruvaze ceketli adamın çekingen ve utangaç bir halde restorana girdiği görülür. Yazar Kamil Kaya'yı yakından tanımak ve onunla konuşmak ister. Fakat yazar onca kalabalığın arasında kendini oldukça yalnız hissetmektedir. Bir süre sonra etrafındaki bütün kalabalığın ortalıktan kaybolduğunu fark eder. Yazar tamamen kendi zihninde yaşamaktadır ve düşünceleriyle geçmişle gelecek arasında bazı öznel köprüler kurduğu görülür.

Yazarın Viyana'ya Olan İlgisi İkinci bölümde yazar, Osmanlı Viyana kapılarına dayandığında Hofsburg halkının nasıl terk ettiğini ve kalanların nasıl sefa yaptıklarını düşünür. Leh orduları kuşatmaya zamanında müdahale etmiş ve orduları dağıtmıştır. Bu sayede Kolschizsky kahveyle tanışmış ve dostlarıyla içmiştir. Lokantadaki dağınıklık üzerinde duran yazar insanlık kargaşasına vurgu yapar. En son yayımlanan eserinin Slovakçaya çevrildiğini söyleyen yazar, Çekoslovakya'nın ve Sovyetler Birliği'nin nasıl dağıldığı üzerinde durur. Bratislava'daki Yazarlar Birliği tarafından davet edilmiş olan yazar; Slovakların vatandaşlarına nasıl ve hangi tekniklerle kitap satmaya çalıştığı üzerinde durur. Ancak Sovyetler Birliği zamanında devlet halka ücretsiz olarak milyonlarca kitap dağıtmıştır. Zamanla insanların alışkanlıkları ve eğilimleri değişmiştir. Bratislava'dan sonra Prag'ı da görmek isteyen yazarın asıl amacı Viyana'ya gitmek barok eserlerini görmektir. Fakat Viyana'ya yirmi iki yaşındaiken gitmiş olan anlatıcı oranın oldukça değişmiş olduğunun bilincindedir.

Yazarın İlk Viyana Seyahati İmparatoriçe Marie-Terez'in bahçesini hatırlayan ve bununla huzur bulan yazar tramvay yolculuğu sırasında polise yakalanmış ve vizesi olmadığı için sınırdan geri gönderilmiştir. Ankara'daki evlerini düşünen yazar, komşularıyla kendi dairelerini birbirinden ayıran bir kapı olduğuna ve kapının deliğinden birbirlerini görebildiklerine değinir. Fakat bu delik komşular tarafından bir kağıtla kapatılmıştır. Mustafa Kemal Atatürk'ün öldüğü gün komşuların evinden neşeli şarkılar duyulmuş ve onların dans ettiklerini görülmüştür. O gün anlatıcı komşularıyla farklı dünya görüşlerine sahip olduklarını öğrenmiştir. Sınırdan geri döndürülen yazar, yaşadığı olay üzerine komşularını hatırlamıştır.

Yazarın Viyana'da Kamil Kaya'yla Karşılaşması Viyana'ya ikinci gelişinde yazar tam teçhizatlıdır ve bu sefer Münih'ten değil, Bratislava'dan Viyana'ya giriş yapmıştır. Viyana Ulusal Kitaplığı'nın önüne gelen yazar, Mustafa Kemal Atatürk'ün ırkçılık üzerine yaptığı bir konuşmayı düşünürken Kamil Kaya'yı bekler. Saatlerce Kamil Kaya'yı beklemiş ve baktığı hiçbir yerde onu bulamamış olan anlatıcı kaldığı yere geri döner. Kafasını kurcalayan bazı soruların yanıtlarını Viyana'da bulabileceğini düşünen yazar hiçbir şey yazamamış ve hayal kırıklığına uğramıştır. İnsani değerlerin nasıl yitirildiğini düşünür, varoluşsal bunalım yaşar ve yalnızlık çeker. Yaz mevsimiyle birlikte sıcaklar insanları bunaltmıştır. İnsanların tavırları, eğilimleri, dünya görüşleri ve giyimleri sürekli değişmektedir. Kadınlar gibi erkekler de küpe takmaktadırlar. Viyana'nın bazı yerlerinde, Aziz Stefan Kilisesi gibi, kendini peygamber olarak sunan insanlar da vardır. Yazara göre insanlıkta daima kurtarıma ve kurtarma arzusu olmuştur. Aradan haftalar geçmiş olmasına rağmen yazar Kamil Kaya'yı sabırla beklemektedir. Akşam vakitlerinde, kaldığı yerin yakınında bulunan kır lokantasında şarap içen yazar Kamil Kaya'yla karşılaşır. Kamil Kaya yazara Alma Mahler'i aradığını ve onu görmek için Viyana geldiğini söyler. Yazar Kamil Kaya'ya Alma Mahler'in barokla alakası olmadığını söyler. Baroğu arayan Kamil Kaya Viyana'da romantik olmuştur.

Kamil Kaya'nın Öğretmenlik Kariyeri "Tarih Dersleri" adlı üçüncü bölümde yazarın masasının üzerinde bulunduğu Kamil Kaya'ya ait ders notlarını okuduğu görülür. Üçüncü bölümde Kamil Kaya'nın öğretmenlik kariyerinde neler yaptıkları, nerelere gittikleri, tanıştığı insanlar ve onlara nasıl davrandığı, tarih ve kendisiyle ilgili takıntı haline getirdiği konuları görürüz. Yirmi beş yaşlarındayken Kastamonu'da öğretmenlik kariyerine başlayan Kamil Kaya dostane bir üslupla öğrencilerine kendinden bahseder. Lise ikinci sınıfa giden öğrenciler çeşitli yoksunluklar içinde eğitim almaya çalışmaktadırlar. Kamil Kaya'nın ihtiyaç duyduğu hiçbir araç ve gereç tahsis edilmediği gibi okutulan kitaplardaki haritalar, çizimler ve baskılar da oldukça kötüdür. Fakat Kamil Kaya bu gibi eksiklikleri mazeret etmeden elindeki imkanlarla tarih dersini öğrencilerine sevdirmeye çalışır. Anlatım gücü, öğrencileri hayal kurmaya ve düşünmeye yönlendirmesiyle nispeten başarılı olur. Cumhuriyetin otuzuncu yılı kutlamalarına hazırlanıldığı dönemde memleket birçok eksiklik ve sorunla mücadele etmektedir. Sınıfta yer alan öğrenciler de bu sorunlardan ve eksikliklerden nasiplerini almaktadırlar. Tarihi görsellerle öğrencilerine anlatmak ve öğretmek isteyen Kamil Kaya Merkezden talep ettiği araçları bir türlü edinememiştir ve bundan dolayı yakınıdır. Sınıfta harita da yoktur ve Kamil Kaya coğrafya ile tarih bilimi arasında ayrılmaz bir bağ olduğuna değinir. Haritanın olmamasından dolayı Kamil Kaya dersleri sırasında kendi çizimlerini kullanır. Ders sırasında düzeni bozan Yusuf ve Aykut gibi öğrencilerden ceza olarak şiir okumaları istenir. Fakat şiir yerine marş okunduğunu duyan Kamil Kaya öğrencilerini nazik ve dostane bir üslupla uyarır. Kamil Kaya öğrencilerine doğdukları yerin tarihini öğrenmelerinin ne kadar önemli olduğuna değinir. Kamil Kaya'ya göre; doğduğu ve büyüdüğü yerin tarihini bilen kişi orayı geleceğe taşımaya adaydır. XII. yüzyılda Bizanslılar tarafından kurulmuş olan Kastamonu'ya daha sonraki dönemlerde Çobanoğlu Türkleri yerleşmiştir. Cem Sultan Kütahya'da sancak beyliği yapmış ve Şapka Devrimi ilk olarak Kastamonu'da gerçekleşmiştir. Kastamonu'daki üçüncü yılında bir sabah ceketinin düğmesi koptuğu için derse geç kalmış olan Kamil Kaya, ceketinin düğmesini diken hizmetliye öğrencilerinin önünde teşekkür eder ve yalnızlığına değinir. Öğretmenler ve öğrenciler arasında onun eşcinsel olduğuna yönelik dedikodular çıkmış ve kendisine Hayalci Hanım Hoca denilmeye başlanmıştır. Fakat Kamil Kaya bu durumu gülünç bulur ve kendisiyle alay eder. Ardından Haçlı Seferleri'nin amacı ve nedenleri üzerinde durulur.

Kamil Kaya'nın Kütahya Anıları Selçukluların Haçlı Seferleri sırasındaki şefkatini sorgulamış olan Kamil Kaya altı yıl sonra Kütahya'daki bir liseye sürgün edilmiştir. Öğrencilere Viyana kuşatmalarından ve kuşatma sırasında yaşanan veba salgınından bahseder. İmparator ve avenesinin şehri nasıl terk ettiklerini ve ardından surların dışındaki çapulcuların saraya nasıl yerleştiklerini anlatır. Otuz Yıl Savaşları'nın ardından barok sanat akımının Avusturya'ya nasıl hakim olduğuna değinir. Barok sefahatın ve gösterişin simgesidir. Ardından Kamil Kaya Kütahya'nın tarihine değinir. Milattan

önce Frigyalıların başkenti olan Kütahya'ya asırlar sonra Germiyanoğulları yerleşmişlerdir. Celali İsyancıları Kütahya'da başlamış ve XIX. yüzyılda Mısırlı İbrahim Paşa tarafından işgal edilmiştir.

Kamil Kaya'nın Konya Anıları Bir yıl sonra Konya'ya tayin edilen Kamil Kaya sınıfta eski öğrencilerinden olan Asaf ve Yusuf'la karşılaşır. Kamil Kaya Asaf'ın neden Konya'ya geldiğini sorgular. Onun sınıfta kaldığını ya da bir öğretmenle tartıştığını düşünür. Daha sonra Konya'nın tarihi üzerinde durulur. Hristiyanların önemli bir merkezi olan Konya Romalıları tarafından kurulmuş ve İkonyum adı verilmiştir. Sınıftaki bazı öğrencilerin dinci ve milliyetçi söylemlerde buldukları görülür. Kamil Kaya öğrencilerini uyarır ve tarihe hümanist bir gözle bakmaları gerektiğini söyler. Aylar sonra şiir ve şair üzerine tartışıldığı görülür. Kamil Kaya biçimci ve güdümlü şairleri pek sevmemektedir. Fakat kendisi de slogana benzer şiirler yazmaktadır. Kendi şiirlerini okumayı sevmediğini fakat bazılarının radyolarda okunduğunu söyler. Şiir ve edebiyat bilgisi olmadan şiir yazılamayacağını söyler. Edebiyat öğretmeni Nesrin Hanım'ın alanında çok yetkin olduğunu söyler ve öğrencilerine onu can kulağıyla dinlemelerini önerir.

Kamil Kaya'nın Görevinden Uzaklaştırılması On yıl sonra Kırşehir'deki bir lisede tarih dersi anlatırken görünen Kamil Kaya'nın; Kanuni Sultan Süleyman dönemindeki Macar seferlerini ve Roma-Cermen İmparatoru Şariken'i anlattığı görülür. Osmanlı İmparatorluğu'nun batıya doğru yaptığı hücumlar nedeniyle köşeye sıkışmış olan Fransa Osmanlı'yla iyi ilişkiler kurmaya çalışmış ve başarılı olmuştur. Kamil Kaya, yasak kitaplar okumak ve gizli toplantılar düzenlemek gibi suçlamalar nedeniyle görevinden uzaklaştırılmış fakat yıllar sonra görevine geri dönmüştür. İrk ve din savaşlarının yıkıcılığı ve anlamsızlığı üzerinde duran Kamil Kaya İsrail-Filistin arasındaki savaşı örnek olarak gösterir.

Kamil Kaya'nın Takıntıları Ardından Kırşehir'in darphane, ahilik ve ticaret şehri olmasıyla meşhur olduğuna değinir. I. Leopold Mari-Terez'e talip olmuş fakat genç prenses bu izdivacı kabul etmemiştir. Ardından Margarit-Terez Avusturya kralıyla evlenmeyi kabul etmiş ve omuzlar üzerinde taşınarak yeni vatanına doğru yola çıkmıştır. Margarit-Terez'in bu yolculuğu sırasında I. Leopold sarayını sanatçılar ve balerinlerle doldurmuştur. Kralın sanat aşkı Kamil Kaya tarafından çarpıcı bir şekilde anlatılır. Üç yıl sonra Kastamonu'ya geri dönen Kamil Kaya öğrencilerine II. Viyana Kuşatması'nı ve Avrupa'nın o dönemdeki durumunu anlatır. Geçirdiği bir rahatsızlıktan dolayı başı dönen Kamil Kaya doktor tarafından muayene edilmiş fakat herhangi fizyolojik bir soruna rastlanmamıştır. Her geçen yıl sınıflardaki kız nüfusu azalmaktadır ve bu duruma sitem eder. Üç yıl sonra Kütahya'da doğum günü kutlanır. Konya Lisesi'nde tanıştığı Nesrin Hanım'la aynı yere tayin olmuşlardır. Doğum gününün kutlanması nedeniyle insanlara karşı olan güvensizliğinden utanç duyar. İnsanlıktan umudun kesilmemesi gerektiğini vurgulayan Kamil Kaya Nesrin Hanım'ın öneminden bahseder. Zira Kamil Kaya'nın anlatım ve hayal gücü edebiyattan beslenmektedir. Yahya Kemal'e karşı derin bir hayranlık besleyen Kamil Kaya'nın hiç evlenmemiş ve yalnız olmasının şaire özendiğinden dolayı olabileceği söylenir. Fakat Kamil Kaya çevresindekilerin bu görüşlerini reddeder. Günay'ın saçlarını uzattığını ve Yusuf'un küpe taktığını gören Kamil Kaya değişen kültürü ve yaşanan kuşak çatışmasını fark eder. Ardından Genç Osman ve yeniçerilerin açgözlülüğü üzerinde durulur. Kara Mustafa Paşa'nın Viyana Kuşatması sırasındaki umursamazlığı ve Lehlerin nasıl yardıma geldiğine de değinilir. Altı yıl sonra Kamil Kaya'nın son dersini verdiği ve emekliliğe ayrılacağı görülür. Hayallerinde birçok yer gezip kaleler ve kuleler fethetmiş olmasına rağmen benliğinde bir adım ileriye gidememiş olmaktan yakınıyor. Fakat umudunu kaybetmemeye ve Venedik'le Viyana'yı görmeye kararlıdır. Kamil Kaya öğrencileriyle hüzünlü bir şekilde şiirlerle vedalaşır.

Yazarın Asaf'la Tanışması ve Asaf'ın Geçmişi Dördüncü bölümün başında kır lokantasında oturan ve önündeki notları okuyan yazar, karşılaştığı kişiyi daha önce hiç görmemiş olduğunu fark eder. Öyle ki birçok tarihsel kişiliği ondan daha iyi tanıdığını düşünür. Sarayevoda öldürülen imparatoru ve I. Dünya Savaşı'nın başlangıcını düşünen yazar; Anarşist ayaklanmaları, din ve ırk savaşlarını düşünür. Yaşanılan dönemde vuku bulan bu gibi olaylar sırasında Viyana birçok komploya, suikasta, kaçışa ve entrikaya ev sahipliği yapmıştır. Lokantanın barmeni Anita'yla konuşan kişinin adının Asaf olduğunu ve onun Amerika'da ruhbilimi eğitimi aldığını öğrenir. Babasının çeşitli zorluklarla okuttuğu Asaf, öğrencilik yıllarında çeşitli eylemlere katılmıştır. Aynı zamanda çalışmak zorunda kalmış olan Asaf fakülteyi sekiz yılda bitirdikten sonra Münih'te psikolog olarak çalışmaya başlamıştır. Annesini ve babasını maddi açıdan rahata kavuşturduktan sonra evlenmiş olan Asaf yazarın romanlarını över. Fakat yazar Asaf'a Viyana'da aradığı cevapları bulamadığını söyler. Sürekli çalışan ve entelektüel konular üzerine düşünmeye pek zaman ayıramayan Asaf da birçok sorusuna cevap bulamamıştır. Kamil Kaya'nın şiirleri üzerine konuşulmaya başlanması üzerine Asaf, Kamil Kaya'nın öğrencisi olduğunu söyler. Onu Viyana'daki evinde konuk etmek istemiş olan Asaf Kamil Kaya'yı

kaybettiğini ve onu aradığı hiçbir yerde bulamadığını söyler. Kamil Kaya'nın maddi durumunun iyi olmadığını ve oldukça utangaç bir kişiliğe sahip olduğunu söyleyerek seyahat sırasında yaşadığı zorlukları kendine dert edinmiştir.

Kamil Kaya'nın Gizemli Kayboluşu Hayatı boyunca Viyana'yı zihninde yaşamış ve hayalini kurduğu şehrin tarihi yerlerini görmek için can atmış olan Kamil Kaya'nın bazı imkansızlıklardan dolayı kente gelmesi oldukça zor olmuştur. Asaf Kamil Kaya'yı evinde misafir edebilmek için bahçıvanının izinli olduğunu ve bitkileriyle ilgilenerek borcunu ödeyebileceğini söylemiştir. Öğrencilik yıllarında Kamil Kaya'nın çok iyiliğini görmüş olan Asaf, bu şekilde minnet borcunu ödemeye karar vermiştir. Bitkileri çok seven Kamil Kaya bahçeyle ilgileneneğini öğrenmesi üzerine Asaf'ın teklifini kabul etmiştir. Fakat Viyana'ya geri dönen Asaf Kamil Kaya'yı evde bulamamıştır. Kamil Kaya'nın eşyaları evdedir fakat kendisi ortadan kaybolmuştur. Sanat düşkünü olan ve Viyana'yı görmeye can atan öğrencilerinden birini misafir etmiş olan Kamil Kaya'nın gizemli kayboluşu ikiliyi düşündürür. Evdeki eşyalara göz atmaya giden ikili Kamil Kaya'nın satın aldığı plakları, kartları, haritaları, konser biletlerini ve bunlara benzer çeşitli eşyaları görürler. Kamil Kaya'nın Viyana ziyaretinin en önemli amacı Alma Mahler'dir ve onun yaşam öyküsünü anlatan "Sevme Sanatı" adlı kitabı evde bulunur. Kamil Kaya not defterine "yolda Viyanalı ölüme rastladım" notunu yazmıştır. Kamil Kaya'nın tarih üzerine yazdığı denemeleri öven yazar eve göz atmaya devam eder. Banyoda su yeşili bir çamaşır ipi bulunur. İkili Kamil Kaya'nın neden çamaşır ipi aldığını merak ederler. Zira evde kurutma makinesi bulunmaktadır. Asaf, Kamil Kaya'nın çamaşırlarını güneşte kurutmak ve elektrik israfı yapmamak istediğini düşünür. Viyana'da baroğu bulmayı amaçlamış olan yazar, Asaf aracılığıyla romantikle karşılaşmıştır. Yazar Asaf'a yarın Cafe Central'da buluşmayı teklif eder ve oradan ayrılır.

Kamil Kaya'nın Viyana'da Yaşadığı Bunalımlar Beşinci bölümün başlangıcında Kamil Kaya'nın Viyana'ya geldiğini ve kentle ilgili ilk izlenimlerini görürüz. Alma Mahler ve Milena gibi karakterlerin Viyana'da yaşadıkları aşk ilişkilerini düşünen Kamil Kaya; Giorgie de Chirico'nun "yalnızca gözlerimi kapadığımda gördüklerim gerçektir" sözünü sürekli hatırlar. Kamil Kaya, Viyana'ya karşı hissettiklerine ve düşüncelerine karşı tamamen duyarsız kalan eski öğrencisi Yunus'u Milena sergisine götürmüş olmaktan pişmanlık duyar. Zira Yunus Milena'nın Kafka'yla şahsi çıkarları için birlikte olduğunu ve Kafka'nın da tamamen bencilliğinden dolayı Milena'yla birlikte olduğunu düşünmektedir. Eski öğrencileri olan Faruk'un ve Nur'un ilgisinden oldukça memnun olan Kamil Kaya, Yunus'un umursamazlıkları ve kabalığından dolayı utanç duyar. Kamil Kaya, ormandan topladığı bazı palamutları Yunus'a vermiş fakat Yunus onları hiç önemsememiştir. Son yirmi yıldır Nesrin'le birlikte olan Kamil Kaya ilk cinsel tecrübesini onunla yaşamıştır. Fakat Viyana'da tanıştığı Kanadalı kimyager Cléa'yla fantezi tadında bazı cinsel tecrübeler yaşamış olan Kamil Kaya Nesrin'e ihanet etmiş olmaktan utanç duyar. Gezi sırasında arkeolojik kazı yapan bazı öğrenciler gören Kamil Kaya öğretmenlik yıllarını hatırlar. Hobsburg ailesinin şehir surlarını neden yaptırdığını düşünen Kamil Kaya zenginlerin fakirleri avutmak için gösterişli anıtlar yaptıklarına kanaat getirir. "Venedik'te Ölüm" adlı kitabı gören Kamil Kaya kitabın adını "Viyanalı Ölüm" olarak değiştirir ve geçmişte Viyana'da yaşamış olan entrikaları zihninde canlandırır ve olayları adeta zihninde yaşar. İşçilerin yaptıkları surların şehirde yaşanmış olan kötü olayları ve entrikaları örtbas ettiklerine inanır. Kamil Kaya; şehrin kalelerinin ve surlarının insanların içine işleyeceğinden endişe eder. Ardından satın aldığı bir çamaşır ipiyle küvette ölmeyi düşler.

Kamil Kaya'nın Aşk İlişkileri Ertesi gün Yunus havaalanına gitmek için yola çıkmıştır. Kamil Kaya Yunus'un bencilliğinden ve düşüncesizliğinden bıkmış olsa da onun gitmesini istemez. Şehirde düzenlenen karnavala dünyanın dört bir yanından gelmiş olan insanlar Kamil Kaya'ya geçmişte aşanmış olan veba salgınını hatırlatır. Dışarıdaki fakir halkın yanında içerideki zenginlerin gösterişli ve entrika dolu hayatlarını düşünür. Devamlı olarak Yunus'un arkasını toplayan ve onun düşüncesizliğinden bunalmış olan Kamil Kaya maddi sıkıntılar yaşamaya başlamıştır. Zira Yunus Asaf'ın evindeki alkollü içkileri sürekli tüketmektedir ve Kamil Kaya'nın artık içki alabilecek parası kalmamıştır. Yaklaşık yirmi yıldır Nesrin'le birlikte olan Kamil Kaya sevdiği kadına hayranlık duymaktadır. Kamil Kaya Viyana'ya Nesrin'le gelmek istemiş fakat Nesrin'in kızı nişanlanma kararı alınca bu hayali suya düşmüştür. Viyana'da bulunduğu sırada Cléa'yla tanışmış olan Kamil Kaya en ateşli cinsel tecrübelerini yaşamıştır. Ellili yaşlarına ulaşmış olan kadın karakterin cinsel arzularını tatmin etmekte oldukça zorlanmıştır. Hatta bazı sevişme anlarında kadın karakterin istediği bazı şeylerden utanç duymuştur. Yunus'un Cléa'yı görmesinden endişelenen Kamil Kaya, kadın karakterle mümkün mertebede gizli bir ilişki yaşamıştır. Zira kısa pantolon ve sandal giymekten utanan Kamil Kaya için yaşanan ilişki fazlasıyla utanç vericidir. Viyana'ya barok sanatını keşfetmek amacıyla gelmiş olan Kamil Kaya'nın bulduğu şey romantizm olmuştur. Her saniye geçmişle şimdiki zamanı zihninde

sentezleyen ve farklı gerçeklikler ortaya çıkaran Kamil Kaya bulanık bir dünyada yaşamaktadır. Hayatı boyunca başkalarının gözünde iyi bir izlenim bırakmaya gayret göstermiş olan Kamil Kaya Yunus'un düşüncesizliklerinden fazlasıyla sıkılmıştır. En sonunda kendini hayatın akışına bırakan Kamil Kaya özgürce hareket etmeye karar verir. Sürekli olarak geçmişin kokusunu alan ve geçmişle şimdiki zamanı zihninde sentezleyerek yeni gerçeklikler oluşturan Kamil Kaya almış olduğu kararlarla hayatı boyunca ilk defa rahat bir nefes alır. Cléa'nın gitmesinin ardından Antonia'yla birlikte olmaya başlayan Kamil Kaya özgürlüğün tadını ilk defa tatmıştır.

Kamil Kaya'nın Viyana Yolculuğu "Rüzgarın Nişanlısı" başlığını taşıyan altıncı bölümde anlatıcının Kamil Kaya'nın Viyana gezisiyle ilgili karanlıkta kalmış bazı bilgileri verdiği görülür. Uzun yıllar Anadolu'nun çeşitli illerindeki liselerde tarih öğretmenliği yapmış olan Kamil Kaya, özellikle Viyana'yı gezmeye can atmış olsa da kabuğunu bir türlü kıramamıştır. Nesrin'le Kamil Kaya arasındaki ilişki yıllar sonra çıkmaza girmiş ve aralarında konuşacak hiçbir şey kalmamıştır. Evlilik planları yapan kızını düşünen Nesrin Kamil Kaya'ya olan ilgisini iyice kaybetmiştir. Kamil Kaya, Nesrin'in torun sahibi olmasını tamamen unutulacağını anlamıştır. Zira Kamil Kaya entelektüel konular üzerine konuşmayı sevmektedir fakat Nesrin zaman içinde ailevi ve bireysel konular üzerine konuşmayı alışkanlık haline getirmiştir. Öğretmenlik yıllarında görev gereği Fransa'da kısa bir süre bulunmuş olan Kamil Kaya ancak emekli olduktan sonra Avrupa'ya gitme fırsatı bulmuştur. Avrupa'nın başkentlerini gezebilmek amacıyla bir tura katılır. Fakat turda yer alan kafiler ve rehberin eylemlerinden oldukça rahatsız olur. Zira kafiler ve rehber tarihsel yerlere cansız ve ruhsuz bir gözle bakmaktadırlar. Kafilerde yer alan herkesin tek amacı gidilen yerlerden gereksiz eşyalar almaktır. Fakat Kamil Kaya gittiği şehrin tarihini yaşamak ve geçmişin kokularını almak ister. Yaşanmış olan aşkları, savaşları, sürgünleri, çatışmaları, trajedileri ve entrikaları deneyimlemek, benliğinde yaşamak ister. Viyanalı Siren, Rüzgarın Nişanlısı ve Alma Mahler'i düşünür durur. Geçmişte tanışmış olduğu bir tarih öğretmenin kızının evlendiğini ve düğüne davet edildiğini öğrenen Kamil Kaya, katılmış olduğu turdan ayrılarak trenle Viyana'ya gitmeye karar verir. Gerekli evrakları doldurduktan sonra turdan ayrılıp Viyana'ya giden trene binen Kamil Kaya, Viyana'ya trenle gelmiş olan Alma Mahler'in neler yaşadığını, neler düşündüğünü, neler yaptığını ve nasıl giyindiğini düşünür.

Kamil Kaya'nın Kayboluşuyla İlgili Yazarın Verdiği İpuçları Doktor Asaf'ın evinden Kamil Kaya'ya ait bazı eşyalarla ayrılan yazar, değerini bilen bir okuyucuyla tanışmış olmanın mutluluğunu yaşar. Kaleme almış olduğu eserlerinin hor görüldüğünü düşünürken Asaf'ın gösterdiği ilgi oldukça hoşuna gitmiştir. Yazarla Doktor Asaf iki gün sonra Cafe Central'de buluşmak için sözleşmişlerdir. Öğretmeninin başına kötü bir şey geldiğini düşünmeye başlamış olan Asaf, evdeki hiçbir eşyaya dokunmaz. Evde bulduğu fare zehri ve çamaşır ipi içine kurt düşürür. Polislerin işini kolaylaştırmak için hiçbir eşyaya dokunmaz. Arabasında ve evde ölümle ilgili pusulalar bulan Asaf Kamil Kaya için iyice endişelenir. İki gün sonra Cafe Central'e gittiğinde yazardan Kamil Kaya'yla ilgili bazı bilgiler alabileceğini ümit eder. Fakat yazarın bakışlarından hoşlanmamış olan Asaf onun bir şeyler gizlediğini düşünmeye başlar. Bir süre sonra garson elinde bir dosyayla masaya gelir. Kruvaze ceketli bir adamın dosyayı kendisine vermesini istediğini söyler. Yazarın gerçekte kim olduğu konusunda şüpheye kapılan Asaf dosyayı açar. Açtığı dosyada yazarın; Kamil Kaya'nın neden kaybolduğuyla ilgili bazı ipuçlarının yer aldığını yazdığını görür. Dosyayı inceleyen Asaf ilk sayfada "Roman-tik bir Viyana Yazı" başlığını görür.

Temalar

Kültür Küreselleşen dünyayla birlikte dünyanın farklı yerlerinde yaşayan halkların yerel kültürleri erozyona uğramış ve anamalcı dizgeyle birlikte Batıdan yayılan popülist kültür insanları dejenerasyona uğratmıştır. Ağaoğlu'nun *Romantik bir Viyana Yazı* adlı eserinde işlenen temel izleklerden biri kültürel yozlaşmadır. Metanın ve eşyanın insandan daha değerli hale gelmesiyle birlikte insani değerler yitirmeye başlamıştır. Anlatının başkarakteri olan "Kamil Kaya her şeyden önce ülkesinde filizlenen yozlaşmanın yansımalarının Viyana'da dalbudak salacağına düşüncesinde değildi. O, bambaşka bir yerde, düşlere konu olan bir ilde, idealize edilmiş ve gerçek değerini kaybetmemiş bir kültür yapılanması ile karşılaşacağına ümidi içerisindeydi. Fakat görülen bu istikamette olmamıştır. Kültürel değerler karmakarışık darmadağın olmuştur" (Eronat 2004, 288). Özellikle öğretmenlik yıllarında büyük bir hayranlık beslediği ve devamlı hayalini kurduğu barok sanat akımını keşfetmek ve yaşamak amacıyla Viyana'ya gitmeye karar vermiş olan başkarakter Kamil Kaya, hayalini kurduğu kentte belirsizlik ve çöküntüyle karşılaşmıştır. Yaşamış olduğu hayal kırıklığı ve ruhsal bunalım karakteri karamsar düşüncelere mahkum etmiş ve zaman içinde kendisi de olumsuz

davranışlar göstermeye başlamıştır. Kendi benliğinde ve insanlıkta yaşanan olumsuz gelişimler başkarakterin korkmasına sebep olmaya ve sürekli olarak ölümü düşünmesine neden olmuştur.

İnziva Dış dünyada ve çevresini kuşatan insanlıkta arayışlarını ve özlemlerini giderememiş olan Kamil Kaya ve yazar gibi karakterler içe dönük tiplere dönüşmüşlerdir. Değişen dünya düzeniyle birlikte toplumların kültürleri, dünya görüşleri, ideolojileri, bilinçleri ve dolayısıyla sanat faaliyetleri de değişmiştir. Hiçbir şeyin özgün olmadığı bir dünyada kendi istedikleri gibi yaşamak ve düşünmek isteyen karakterler kendi düşünce dünyalarına ve benliklerine hapsolmuşlardır. İletişim araçlarının gelişmesi ve dünyanın küreselleşmesiyle birlikte kültürel anlayışı yöneten güçler insanları tek tiplendirmeye başlamışlardır. Kültürel faaliyetlere yalnızca tüketim fırsatı gözüyle bakan insanlığın aksine Kamil Kaya ve yazar gibi karakterler gittikleri yerin tarihini yaşamak ve hissetmek istemektedirler. Fakat yaşadıkları çağın değerleri içinde hapsolmuş olan karakterler kendi benliklerini yaşayabilmek kendi içlerine kapanırlar. Zira onları hiç kimse anlayamamaktadır.

Korku Öğretmenlik kariyeri boyunca Viyana'nın tarihi, sanatı ve mimarisiyle ilgili hayaller kurmuş olan Kamil Kaya, kendi benliğinde duymuş olduğu bütün özlemleri ve beklentileri bu şehirde giderebileceğine inanmıştır. Fakat hayalini kurduğu kentte aradığı şeyleri bulamayacak olmanın korkusunu yaşadığı için uzun yıllar Viyana'ya gitmeyi ertelemiştir. Öğretmenlik mesleğinden emekli olduktan sonra yabancı bir meslektaşının daveti üzerine eski öğrencisi olan Asaf'ın Viyana'daki evine misafir olur. Fakat hayalini kurduğu Viyana'yı bulamamış olan Kamil Kaya kendi kurduğu düşlerin içinde yaşamaya devam eder. Devamlı olarak geçmişte yaşanmış olan olayları ve geçmişte yaşamış olan tarihsel karakterleri kendi zihninde günümüze taşır ve onların izini sürer. Fakat içine düşmüş olduğu belirsizlik ve çöküntü Kamil Kaya'yı ölümü düşünmeye iter. Asaf'ın evinde cinayeti ya da intiharı çağrıştıran birçok not ve eşya bulunur. Fakat Kamil Kaya'nın ölüp ölmediği konusu anlatıda gizli tutulmuştur.

Aşk Öğretmenlik mesleğini icra ettiği yıllarda Konya Lisesi'nde tanıştığı edebiyat öğretmeni Nesrin Hanım'la yakın bir dostluk kurmuş olan Kamil Kaya'nın kadın karakterle birkaç defa cinsel ilişkiye girdiğinden bahsedilir. Zaman içinde birbirleriyle yakınlaşmış olan ikili evlenmeyi ve birlikte Avrupa'yı gezmeyi planlarlar. Fakat kızının evlenme kararı alması üzerine Nesrin Hanım Kamil Kaya'yla birlikte Avrupa seyahatine çıkmaktan vazgeçer. Zira Nesrin Hanım, kızının evlilik kararı almasından sonra entelektüel konulardan ziyade ailevi ve şahsi konular üzerine konuşmaya başlamıştır. Bu durum Kamil Kaya'yı rahatsız etmiş olsa da Nesrin Hanım'a karşı derin bir bağlılık duymaktadır. Fakat yalnızlığından dolayı derin içsel bunalımlar yaşayan Kamil Kaya Viyana seyahati sırasında tanıştığı Cléa'yla tamamen cinselliğe dayalı bir ilişki yaşar. Geçmişte kendisine Hayalci Hanım Hoca lakabı takılmış olan Kamil Kaya'nın eski öğrencilerinden olan Yunus'la da anlaşılması zor bir ilişki yaşadığı görülür. Kendi düşünce dünyasında Alma Mahler'i idealize etmiş olan Kamil Kaya onun gibi bir kadınla birlikte olmak istemektedir. Fakat Alma Mahler gibi bir kadınla karşılaşamamış olan Kamil Kaya'nın ilişkileri hep yarım kalmıştır.

Arayış “Romadaki aksiyonun gelişme aşındaki etkin tetikleyicilerinden biri de özgürlük temidir. Kamil Kaya'nın Viyana'da bulunmasının ve mutluluğu burada aramasının temelinde özgürlük duygusu yatmaktadır. Kendisini sıra dışı bir hayatın anaforuna atmak isteyen Kamil Kaya, bunu en iyi Viyana'da gerçekleştirebileceğine inanır. Sanatın, baroğun ve karnavalların başkentliğine soyunmuş bu kentin kendisine de bu özgürlük iksirini bahsedebileceğine inanır. Birçok sanatçıya ilham veren ve onları özgür kılan Viyana'da, adeta ab-ı hayat suyunu arayan Kaya, zaman zaman bu ihtiyacını tarihte yaşamış olan şahsiyetlerin kalıcı izlerinde aramaya koyulur. Alma Mahler başta olmak üzere karizmatik bütün karakterler belki bu büyüü tasarladığı ortamda O'na ulaşacaklardır. (...) Sonuçta romadaki kısıtlı sayıda karakterlerin birçoğu bu özgürlük rüzgarına yelken açmak istemekte ve bu uğurda bazı sıra dışı sürprizlerle bile karşılaşabilmektedirler” (Eronat 2004, 294).

Kişi İncelemesi

Kamil Kaya (Açık/Duygusal) İstanbul doğumlu olan emekli tarih öğretmeni Anadolu'nun çeşitli şehirlerinde yirmi yıl boyunca mesleğini icra etmiştir. Düşünceleri, okuduğu kitaplar ve yalnızlığı sebebiyle birkaç defa sürgün edilmiş ve görevinden azledilmiştir. Öğretmenliğinin yanında tarihsel olaylar üzerine denemeler ve şiirler yazar. Çok fazla düşünen ve yalnız olan karakterin içinde büyüyüp gelişen korku duygusu bazı takıntılara sahip olmasına sebep olur. Barok döneme özel bir merakı olan Kamil Kaya, barok sanatının hakim olduğu Viyana'yı sürekli olarak derslerinde anlatır. Venedik seyahati sırasında satın alıp okuduğu “Sevme Sanatı” adlı eser sayesinde tanıdığı Alma Mahler'in izini

sürmek amacıyla Viyana'ya gider ve gittiği mekanlarda onun yaşadığı aşkları zihninde canlandırır. Uzun yıllar kendi kabuğunu kıramamış bir halde Anadolu'nun kırsalında gezinmiş olan Kamil Kaya, Viyana seyahati sırasında kendi benliğinde kendisiyle ve insanlıkla hesaplaşır. "Anlatım teknikleri arasında leitmotiv, Kamil Kaya'nın "kravaze takım elbisesi", hem bu figürün tanıtıcı özelliği olarak sık sık tekrarlanmakta, hem de onun yaşama üslubunu yansıtan somut bir ayrıntı niteliği taşımaktadır. Romantik bir başka leitmotivi Kamil Kaya'nın "şehir" derken hemen "pardon kent" kelimelerini sıralaması. Bu leitmotiv bir iki yerde, anlatıcı yazar figürün konuşmasında da geçiyor ve bir zamandır onun öğrencisi olmuş olduğunu, ondan çok şeyler aldığına dile yansımaları, yani bir çeşit göstergesi işlevini yükleniyor" (Aytaç 2012, 384). "Kamil Kaya, romanda birtakım takıntıları olan bir kişilik görünümü çizmektedir. Daima kravaze ceket giymesi, "şehir" kelimesini kullandığında "pardon kent" diyerek düzeltmesi, evden her çıktığında anahtarı alıp almadığı konusunda tereddüde düşmesi bu duruma birkaç örnektir. Bu noktada "kravaze ceket" figürü, yaratıcı/anlatıcı yazarın izi sürülen Kamil Kaya'yı gördüğünde tanıması için tasarlanmış bir detay olarak dikkati çekmektedir. Bunun yanında Kamil Kaya'nın takıntılı kişiliği eserde bazı dış unsurlarla da desteklenmiştir. Mesela görev yaptığı illerin hepsinin "k" harfiyle başladığını görüyoruz. Tabii kendi adı da Kamil Kaya'dır" (Acar 2019, 140-141).

Cansız İçinde yaşadığı hayatı oldukça keskin çizgilerle belirlemiş olan başkarakter kendi sınırlarının dışına çıkmakta zorlanmaktadır: "Kastamonu'sundan tayinen ayrıлып Kütahya'sına doğru yola revan olmadan önce, şöyle bir geriye, gerideki yılların sabır tozuyla kaplı sayfalarına bakıp, "Sepet sepet yumurta / sakın beni unutma..." demekle yetinmemeli. -Sahi, nereden çıktı bu şahıs? Hyde-Park'ın oralarda dilime dolanan tümcenin içinden olabilir mi acaba?" (Ağaoğlu 2000, 11).

Takıntılı Yaşadığı hayatı keskin çizgilerle belirlemiş olan başkarakterin öğretmenlik kariyeri boyunca anlattığı neredeyse her konuyu takıntı haline getirmiş olduğu görülür: "Aynı yerdeyiz: Bu tarih öğretmeni(m) ki, çocuklara Kastamonu'da Bizans'ın Venedik'ini, Kral Yedinci Lui'nin Haçlı Seferi'ni; Kütahya'da Haçlı Seferi'nin Odon dö Döy adlı papazını, Avusturya Macaristan İmparatoru Birinci Leopold'un İspanyol Mari-Terez'le evlilik törenlerini; Konya'da Katoliklerle Protestanlar arasındaki din savaşlarını ve tabii, arada sırada evlilik törenleri gibi kaçamaklar yapsa da, hep müfredat gereği, Kırşehir'de de Budin Beylerbeyliği'nin kuruluşuyla I. Viyana Kuşatması'nı; sonra, yeniden döngeri, Kütahya'da II. Viyana Kuşatması'nı anlatmış, sıra tam da ister istemez bozgunu anlatmağa geldiğinde aklından, hay allah, tayin olduğum, yeniden tayin olduğum yerlerin adları da hep K harfiyle başlıyormuş meğer, kör kadere bak sen kardeşim Kamil Kaya, diye geçmiş; fakat nihayet doğduğu yer i'ye yeniden kavuşunca, bakmış ki: İlahiii, Bizans mizans hakgetire" (Ağaoğlu 2000, 13).

Açık Viyana'ya gelmesinin ardından eylemsel açıdan derin bir değişim yaşayan karakter barok sanat akımını ararken romantikle tanışır: "Siz ne arıyorsunuz buralarda?" "Alma Mahler'i arıyordum," diyor efendi efendi. Bozuluyorum: "Ama bunun barokla bir ilgisi yok?" Başını biraz bana yaklaşıyor, fısıldıyor. Sanki rüzgarın uğultusu: "Niye olsun ki? Ben bir romantik'im. Fakat, bunu öğrendiğim yer burası işte, bu barok kent." İliklerime kadar ürperdim. Tam şu an nasılsam, öyle" (Ağaoğlu 2000, 34).

Dostane Öğretmenlik mesleğini icra ettiği yıllarda Kamil Kaya, öğrencilerine nazik ve dostane bir şekilde yaklaşmıştır: "Günaydın sevgili çocuklar. Oturun. Oturun. Ooo, sıralarınız da ne kadar gıcırdayormuş canım! Hep böyle midir bunlar? Neyse, oturunuz bakalım. Fakat, sizler öyle durmadan kıpırdanırsanız ben, dişetlerim sızlaya sızlaya nasıl ders anlatırım? "Pekalaaaa, işte karşınızda bu seneki tarih öğretmeniniz. Tahta gıcırtdısından tüyleri diken diken olan mızımız bir herif. Yaş yirmi beş. Yolun başı. Tarihi anlatmayı sever, şiiri yazmayı. En birinci dostu edebiyattır. Yani, bazılarına göre, 'hayali şeyler'" (Ağaoğlu 2000, 36).

Nazik "Yaaa, demek bunları zaten biliyordunuz? Adım sayın bayanlar, baylar... Kim söyledi? Yusuf kim? Kimseniz kalkınız bakalım ayağa Bay Yusuf. Aaa, nasıl da sarışın, pembe beyaz bir şey ayoll! Peki, peki, söyleyin, neymiş adım? Güzeel, tastamam böyle. Kamil Kaya. Doğru öğrenmişsiniz, bravo! Kızmayın canım, alay etmiyorum ki. Milli Eğitim Müdürlüğü'nde bana hep 'Kemal Bey... deyip durdular da... Bir türlü Kamil, dedirtemedim. Ben düzeltirim, onlar yine, Kemal Bey... Yaaa, demek dayınız bu okulda muhasip de ordan... Memnun oldum" (Ağaoğlu 2000, 37).

Umutlu Kariyeri boyunca birçok zorlukla ve sıkıntıyla karşılaşmış olan Kamil Kaya keyfinin kaçmasına izin vermez ve gelecekte umutludur: "Benim kederimin asıl sebebi budur genç dostlarım. Maalesef şimdilik tarihi coğrafyasız öğreneceğiz, çünkü, coğrafya dersinde kullandığınız el kadar

atlaslar da bizim fazlaca işimize yaramayacaktır. Yine de umudumuz kesilmesin. Belki, ilerde beklediğimiz duvar haritalarına kavuşuruz. Gelecek, gelecektir. Durun, bunu not alayım. Tam da yeni şiirim için aradığım söz” (Ağaoğlu 2000, 38).

Coşkun “Ey tarih, ey tarih!. Seni kentlerin hayatından sorsunlar. Kütahya'yı buraya ilk defa Bin Sekiz Yüz Doksan Dörtte düdüdü diye gelen trenden sorsunlar ve telgrafhaneden. "Ey tarih, ey tarih, seni tarih kitaplarından, tarih öğretmenlerinden çok, o tarihi yaşayanların taşta, kağıda, kile, tuğlaya, boyaya, çizgiye döktüklerinden sorsunlar. Konakladıkları hanlardan, içinde yıkandıkları ırmaklardan ve hamamlardan, yedikleri kaplardan, içtikleri kaselerden, giyip çıkardıklarından sorsunlar. Araç ve gereçlerinden, onları ne biçimde kullandıklarından ve kadınların elişlerinden sorsunlar; yaktıkları kandillerden, baş koydukları yastıklardan, döktükleri gözyaşlarından sorsunlar...” (Ağaoğlu 2000, 51).

Meraklı Söz konusu tarih olunca oldukça meraklı ve ilgilidir: “Fakat bir de şunu gözlerinizin önüne getiriniz. Barok bu kente geç gelmiş, ama pir gelmiş. Çalgı, çigan, dans, opera gırla. Ancak, karnavalın ertesi günü, yarı sarhoş, kapılarını açanlar ne görsünler? Eşiklerinde, yollarda yüzleri mor mor ölümler!.. Şarapla tütsülenmiş kafalar, kabus gördüklerini sanıyorlar, ne münasebet! İnsanlar patır patır düşüyor, cesetler üstüste yığılıyor, büyük çukurlar açılıp üstüste bu çukurlara atılıyorlar, yine de gömmeye yetişilemiyor. Viyana kokuyor! "İnsan böyle tuhaf, çok tatlı, çok tuzlu, çok acı olaylara sahne olan yerleri merak etmez mi dostlar? Kendi adıma buraları benim rüyalarımın girmektir. İstanbul'da da ne zaman Topkapı'nın oralardan geçsem, ne zaman ki Cağaloğlu'na bir işim düştü, ya vezirlerin kelleleri yollarda yuvarlanırken görürüm, ya fener alayları, sünnet düğünleri, Padişah'ın şenlik tören..... Veba ve karnaval bir arada!..” (Ağaoğlu 2000, 66).

Duyarlı “Yaşadığımı bunalımı yalnız kadınlarda oluyor sananlar, yanılır. Erkeklerde de olur. Fakat benimki bundan değil, sanırım daha çok ülkenin, toplumun içine düştüğü bunalımın sonucuydu. Bir buhran, sadece ülkenin geneli için geçerli olmuyor yani. Tek tek insanların iç dünyalarını da değişik biçimlerde etkileyebiliyor. Bendeniz edebiyatla, şiirle de uğraştığım için, fazlaca mı kendime dönmüş oldum acaba? Kastamonu'da doktorlar geçirdiğim rahatsızlığı ayrıntı düşkünlüğüme veriyorlardı, kendim de üstümüze çöken bugin havadan etkilendiğimi keşfettim. İnsan rahatsızlığının kaynağını doğru saptarsa, birçok durumda kendi kendisinin iyileştiricisi olabiliyor” (Ağaoğlu 2000, 70).

Yazar (Açık/Duygusal) Gerçek ile hayali birbirine karıştırmış olan yazarın kişiliği hakkında detaylı bilgi verilmemektedir. Küçüklüğünde Ankara'da yaşamış ve kaleme almış olduğu bir eseri Slovakçaya çevrilmiştir. Londra'daki Hyde-Park'ta gördüğü kruvaze ceketli adamın peşine düşerek Viyana'ya gelir ve oldukça sakin bir yer olan ormanlık alandaki bir eve yerleşir. Yeni kitabını yazmaya çalışan yazar kruvaze ceketli adamı düşünür ve onu bulmak ister. Her zaman gittiği bir kır lokantasında Doktor Asaf'la tanışan yazar kruvaze ceketli adamın izini bulur. Kaybolmuş olan Kamil Kaya'nın başına ne gelmiş olabileceğini konuşarak ve iz sürerek anlamaya çalışırlar. Kamil Kaya'nın peşine düşen yazarın eserin sonunda onunla ilgili bir roman yazdığı görülür. “Romantik Bir Viyana Yazı'nda hem üstkurmaca metnin anlatıcısı/yazarı olması hem de yazarlaşma sürecinde romanın bir figürü olarak öne çıkması bakımından “yazar” kişisi önemli bir karakterdir. Romanda geçen “Barok bir kente geniş soluklu hikâyeler uydurma tutkusunu.” (Ağaoğlu, 2016a, s. 24) cümlesi, yazarın eserine mekân olarak Viyana'yı seçmesindeki itici gücü göstermesi bakımından dikkate değerdir. Bu noktada romanın birkaç yerinde “yazar” kişinin Adalet Ağaoğlu'nun romandaki sesi ve yansıması olduğunu somut olarak hissederiz. Söz gelişi, “Hayatın Kumarı” başlıklı dördüncü bölümde yazarla karşılaşan Dr. Asaf ona “Okuduğum bütün romanlar sahici bir başlangıçla bitsin isterim, diyen birinin öyküsünü yazmıştınız, onu unutamıyorum.” (Ağaoğlu, 2016a, s. 113) diyerek bize Adalet Ağaoğlu'nun bu cümleyle biten Üç Beş Kişi romanını hatırlatmış ve yazar'ın aslında Adalet Ağaoğlu'nun kendisi olduğu mesajını iletmiştir. (...) olta yazar'ın elindedir, balık ise yazar'a kruvaze ceketle bir görünüp kaybolan hayal veya gölgedir. Başka bir deyişle olta yazarı, balık roman kişisini, göl ise kurmaca dünyasını simgelemektedir. Yazar zihnine düşen kruvaze ceketli adamın izini sürmüş ve böylece uzun bir yazma sürecinin ardından Kamil Kaya'nın hikâyesini anlatan romanını tasarlamıştır” (Acar 2019, 144-145).

Entelektüel Bir aydın olarak tarih ve sanat alanlarında okumalar yapmış olan yazar, geçmiş vakaları ve olguları bütüncül ve tutarlı bir şekilde yorumlar: “Barok, Ortaçağı geride bırakıp, Rönesans'la gerçekleşen büyük keşifler zaferini görkemli törenlerle kutlamaktır” (Ağaoğlu 2000, 8).

Takıntılı Barok sanat akımına derin bir hayranlık duyan yazar, baroğu yeniden keşfetmek amacıyla Viyana'ya gitmeye karar verir: “Nefes borumun derin bir inip kalkışıyla 'Ba-rok...' diye başlayan tümce, bir yerde okumuştum da, Londra'nın orta yerinde, Hyde-Park'ın oralarda yeniden

bilincime mi çıkıyordu, yoksa zihnimin o andaki durumu mu hamburgerci adının yerini baroka bırakmasını buyuruyordu; bilemiyordum. Tümce, bilinçaltımdan üste çıktıysa bile, ortada buna yolaçan bir dürtü, bir şey olmalıydı. Parka teğet ağaçlıklı yol ya da hamburgerci adı bunu açıklamaya yetmiyor” (Ağaoğlu 2000, 8).

Hayalperest Yazar, geçmişte yaşanmış olaylarla güncel zamanı harmanlar: “Bitmedi. Anahtar deliğine gözümü daha iyi yapıştırmalıyım ve bir de bakmalıyım ki: Tarih, sakalını kesmiş, saçını sıfır numara traş etmiş, sonra da kanlı hançerini Tuna'ya atıp, eline bir elektrogitar alarak en işlek metro geçidinde Get Together şarkısını çalıp söylemeye durmuştur. Önünde, Venüs gezegeninde işlenmiş, uzay mavisi, ağırlıksız bir mendil serili. Gelip geçen bu mendile öpülüp koklanmış, sevilip okşanmış çok eski, çok değerli birer gözyaşı damlası bırakmalı, damlalar nehir olup insanlığın öldürgen silahlarının ateşini söndürmeli” (Ağaoğlu 2000, 10).

Nüktedan Batı medeniyetiyle Doğu medeniyetinin yer değiştirdiğini hayal eder: “(...) kızlar, kadınlar, renkli, fistolu, büzgülü, yelekli, karpuz kollu giysilerinden soyunup çarşafı, yaşmaklara bürünmeli, bürüncükler giyinmeli, peçeler takınmalı, takunyalar taklatmalı; babalar tespih çekip önünü kaşımali, bu arada geçim geçim geçirmeli, sarık takıp bıyık burmalı, karıların kızların sırtından sopayı, karnından sıpayı eksik etmemeli; Mozart da peruğunu alıp fes giymeli, Hüseyin İleri darbukası refakatinde Sazım Gibi Sinem Dahi'yi takliden bir şeyler bestelemeli, Türk Marşı'ndan piyano ve kremayı çıkarıp yerine bir miktar çiğköfte baharatı ile nısıfıye tohumu koymalı; Schubert, zurnayı klarnete tebdil eylemeksizin Bitmemiş Senfoni'sini Çadırımın Üstüne Şıp Dedi Damladı'ya göre uyarlayıp lütfen artık bitirecekse bitirmeli” (Ağaoğlu 2000, 10).

Duyarlı “Memleket bu hal ve şerait atında iken, gel zaman git zaman, Slovakçada bir kitabım yayınlandı. Tarihin o döneminde Slovaklarla Çekler aynı devletti ve ikisi de bir üçüncü devletin vesayeti altında bulunmakta idiler. Bir gün velayetçinin seksen vilayete bölüneceği, bunların da birbirlerinden uzaklaşıp kanlı bıçaklı olacakları kimin aklına gelirdi?” (Ağaoğlu 2000, 19).

Üzgün Yirmi üç yaşındayken Viyana'ya gelmiş olan yazar sınır dışı edilmiştir. Yaşadığı olaydan dolayı derin bir üzüntü duymaktadır: “Bu akılla adımımı tam Viyana Kapısı'ndan içeri atmıştım, geri çevrildim. Öyle bir geri püskürtülüş ki, Kahlenberg tepesinde çadırlarını, erzaklarını, kahve ve sancaklarını bırakarak kaçan Osmanlı Ordusu herhalde benden iyi durumda idi!” (Ağaoğlu 2000, 22).

Dikkatli Düşünceli bir karakter olarak fazlasıyla detaycıdır: “Kendisini Katedral'in çevresinde bulacağımı çok umdum. Hatta, birkaç defa, efendiliği üstüne yanıldığımı yüzüme haykırarak kadar netlikle gördüğümü de sandım. İçlerinden biri. O olsaydı, bana el sallaması, merhaba, demesi, utangaç utangaç gülümsemesi gerekmez miydi? Sahi, onun böyle bir gülümsemesi olduğunu nereden biliyorum? Hani netlikle hiç görünmemişti? Hani hep belirip belirip siliniyordu? Ayakkabılarının yuvarlak burunlu olduğunu biliyorsam, nereden biliyorum?” (Ağaoğlu 2000, 25).

Sitemkar “Gecelerim rüyasız, fakat gündüzlerim düşlerle, karabasanlarla doluydu. Kafka gözümüne minicik görünmekte. Kendini kendi olarak gördüğü böcekten daha küçük: Seninki de Dava mı, Milena'yı sömüren bencil herif? Böyle diyordum, çünkü çaresizlikten, hiç kimsenin dönüp de bakmadığı kitaplar okuyor, onlardan böyle böyle tuhaf şeyler öğreniyordum: Bu kitaplardan birinde neredeyse açık açık Kafka denen sinsinin Milena'yı işleri, yazıları, şusu busu için kullanıp kullanıp sonra başından savdığı iddia ediliyordu” (Ağaoğlu 2000, 28).

Doktor Asaf (Açık/Sosyal) Kamil Kaya'nın eski öğrencilerinden biri olan erkek karakter Amerika'da ruhbilimi üzerine eğitim almış kırklı yaşlarında bir ruh doktorudur ve Barbara adında Avusturyalı olan bir çocuk doktoruyla evlidir. Doktor Asaf, profesörü sayesinde Münih'te çalışmaya başlamış ve aynı şehirde yaşamaktadır. Dar gelirli bir ailenin çocuğu olarak zor şartlarda okumuş hatta eğitimi süresince çalışmak zorunda kalmıştır. Kütahya ve Konya illerinde lise eğitimi aldığı dönemlerde Kamil Kaya'nın çok iyiliğini görmüş olan Asaf, öğretmenine olan minnet borcunu ödemek amacıyla onu Viyana'ya davet etmiştir. Öğretmenini evinde bulamaması üzerine onu aramaya başlayan Asaf yazarla tanışır. Asaf yazarı tanımaktadır ve eserlerini okumaktadır. Asaf, Kamil Kaya'nın toplumla ve dış dünyayla iletişim kurmasında yardımcı rolü oynar. “Eserde norm karakter statüsündeki birey olarak, ruhbilimci Doktor Asaf'ı görüyoruz. Romandaki karakterlerin anlatıcı yazarın hayali tasarımı sonucu belirginlik kazandığını önceden belirtmiştir. Bu tasarım sonucunda, üstlendiği misyon gereği karşımıza çıkan Asaf'ın “roman başkışisi ile toplum arasındaki iletişimi sağlayan bir araç” konumunda sahneye çıktığı açıkça ortadadır. Asaf'ın eserde fazla bir derinliği söz konusu değildir. Kamil Kaya'nın eski öğrencisi

olması ve lise döneminde su kabağından yaptığı yerküre ile hocasıyla olan iletişimini güçlendirmesiyle tanınmaktadır. Viyana'da bir rastlantı sonucu hocasını gören Asaf, O'nun karşısına A.B.D.'de Ohio'da deneyim kazanmış bir ruhbilimci doktor olarak çıkar" (Eronat 2004, 284-285).

Vefalı Babasının göstermiş olduğu fedakarlıklara karşı minnet borcu olduğunu hisseder: "Babam beni okutmak için o kadar sıkıntı çekmişti ki, bir ucundan öğrenci hareketlerine karıştım diye neredeyse utanç duyacaktım. Böyle hissettim diye, bu sefer de kendimden utanmıştım. Babam, ek mesai falan, yine destek verdi. Tarihimizde böyle babaların bulunduğu dönemler vardı, değil mi? İnsan, çocukları olarak her zaman onlara borçluluk duyar, ömürler de üstüste binen borçlarla biter giderdi. Babam, 'borç ödeme' töresinin ortadan kalkışını göremedi. Ben Tıpta bir değil, iki yıl kaybettim. Ortalık biraz durulur gibi olunca, geceleri şurada burda çalışarak, karpuz sergilerinde karpuz satarak fakülteyi sekiz yılda bitirdim" (Ağaoğlu 2000, 92).

Duyarlı Yazar Asaf'ın oldukça duyarlı ve düşünceli bir kişi olduğunu düşünür: "O anlatırken gözlerimin önünden çeşit çeşit film kareleri geçiyordu. Doktor Asaf'ı kah kara kaşlı, kara gözle bir lise öğrencisi olarak, babasının tayinen gittiği Anadolu şehirlerinden birinin lisesinde habire meydan savaşlarının tarihlerini ezberlerken görüyor, kah Bebek'in barındaki barmene benzetiyor, kah bütün yaz Maslak yolunda bir karpuz sergisi başında dikilen çocuk sanıyor, sonra, ansızın, onun bunların hiçbiri değil de, geceyarısı bindiğim bir takside, "Araba benim değil, ama geceleri ben çalıştırıyorum efendim, okuyabilmek için ..." diyen ve o tarihlerde eşine artık çok ender rastlanmaya başlanan düzgün şiveli, nazik, arabanın teypinde de, o da müşterinin iznini aldıktan sonra, hafif hafif Arnold Schoenberg Telli Çalgılar Trio'su çalan delikanlı olduğunu düşünüyordum" (Ağaoğlu 2000, 93).

İlgili Asaf, yazarın kişiliğiyle ve mesleğiyle yakından ilgilenir: "Ah efendim, hayat sahiden bir kumar! Yaşamımızda rastlantıların önemi çok büyüktür. Size burada rastlayıvermem... Düşünüyorum da... Okuduğum bütün romanlar sahici bir başlangıçla bitsin isterim, diyen birinin öyküsünü yazmıştınız, onu unutamıyorum. Bakın işte, bu karşılaşmamızın başlangıcı da çok sahici. Rastlantı çünkü... Ah evet, rastlantılar ..." (Ağaoğlu 2000, 94).

Cömert Elindekileri başkalarıyla paylaşmaktan mutluluk duyar: "Şurada, ormanın eteklerinde koca bir ceviz ağacı var. Bazan, duvarın beri yanına, yola iri iri cevizler düşer, ben toplarım. Çocukluğumdan. kalma bir sevgi bu, taze cevize bayılırım. Ama Anita'ya da kimse iki diş ceviz soyup vermemiş herhalde. Ben arasına cevizleri getirir, burada ayıklardım. Ona da soyup verirdim. Hele ağzına tutarsam, sevincine ölçü yoktur. Bakın şimdi ne yapmış... Bana borcunu ödüyor... Duygulandım" (Ağaoğlu 2000, 96).

Güvenilir "Hocamı ben, sadece lise öğrenciliğimden bilsem, kimbilir belki, unuttur giderdim. Ama biz onunla sonraki yıllarda da karşılaşmıştık. Nerede olursa olsun, fırsat buldukça onu yoklamaya giderdim. Hatta iki kere de birlikte Doğu Anadolu'yu gezdik. Bir seferinde Nemrut'a çıkmıştık. Bir seferinde Trabzon yaylalarına gitmiştik. Uyku tulumlarında, hazan aynı çadırlarda yataydık. Kimseye okumaz, ama bana arada sırada yeni yazdığı şiirleri okurdu. Onu yakından tanımış bulunsanız, ne kadar mahcup yaradılışlı olduğunu görürdünüz" (Ağaoğlu 2000, 99).

Heyecanlı Kamil Kaya'yla ilgili her şey Asaf'ı heyecanlandırmaktadır: "(...) gelişmeleri okumaya öyle dalmışım ki, onu daha önce farketmemişim! Baktım, tek başına ilerde bir masada oturuyordu. Tabii saçları ağarmış, epey çökmüş, ama hep aynı, alışık olduğu kılıkta, gömlek, kravat, kruvaze ceketiyle... Yine öyle çok efendi, sessiz, sanki dünyada olup biten her kötülükten sorumluymuş, her taraftan her an özür dilemeye hazır... Ancak bu sefer onda değişik bir yan da var. Şaşkın gibi, sarsılmış gibi, ne bileyim, sanki yolunu şaşırılmış, annesini kaybetmiş bir çocuk gibi..." (Ağaoğlu 2000, 100).

Dostane Asaf, eski öğretmenine elinden geldiğince yardımcı olmaya ve onu anlamaya çalışır: "Ona bizim evde istediği kadar kalmasını önerdim. Hatta hemen gelebilirdi. Ne diye o kötü otele para ödeyecekti? Dedim ya, o kadar ince eleyip sık dokur ki. Başkalarına yük olmaktan dehşetli çekinir. Baktım, daha da öyle olmuş. Bu huydaki insanlar, ödeyemeyecekleri bir borcun yükü altına girmektense, içlerine çekilirler, hayatlarını sınırlar, daraltırlar, bilirsiniz" (Ağaoğlu 2000, 101).

Kaynakça

Acar, Teyfik. *Adalet Ağaoğlu'nun Romanlarında Şahıs Kadrosu*. Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak: Uşak Üniversitesi, 2019.

Ağaoğlu, Adalet. *Romantik bir Viyana Yazı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2000.

Aytaç, Gürsel. *Çağdaş Türk Romanı Üzerine İncelemeler*. Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2012.

Eronat, Kamuran. *Adalet Ağaoğlu İnsan ve Eser*. Doktora Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bilim Dalı, Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004.